

Voorspellende waarde

Zelfs als vastgesteld is dat bepaald gedrag waarschijnlijk een uiting van een *emotional trait* is, wil dat nog niet zeggen dat de expressie door de loop der tijd steeds hetzelfde blijft. Een heel jong dier kan zijn frustratie bijvoorbeeld vaak nog maar op één manier uiten (piepen/jammeren) terwijl hij daar op latere leeftijd meer uitingsvormen voor heeft (bijten, grommen, blaffen, dingen kapot maken etc). Probleem bij het meten van gedrag - en ook mensengedrag! - is, dat de expressie van *emotional traits* niet een constante is, maar in vorm of intensiteit kan variëren of soms zelfs niet duidelijk zichtbaar geuit wordt, waardoor de uiting en vorm van het gedrag tot op zeer grote hoogte onvoorspelbaar (iets waar de meeste wetenschappers niet blij mee zijn!) Niet alleen staat de expressie (of onderdrukking) van een *emotional trait* onder invloed van (leer)ervaringen, maar deze is ook vaak in hoge mate gerelateerd aan de ‘situatie’: constellaties - waarbij steeds een veelheid van verschillende factoren/prikkels, die afzonderlijk ook steeds per keer kunnen verschillen en dus nooit een constant geheel vormen, bij elkaar komen.

De voorspellende waarde van gedrag is dus gering omdat, zelfs als situaties op elkaar lijken, ze nooit precies hetzelfde zijn. Hooguit kun je dus in een gedragstest *emotional traits* herkennen/herleiden aan de via hersenonderzoek vastgestelde mogelijke uitingsvormen, maar voorspellen welke uitingsvorm een dier zal vertonen in een bepaalde situatie is niet mogelijk. Je kunt niet meer doen, dat zeggen dat de kans bestaat dat... Gedragstesten kunnen dus nooit zekerheid geven dat een hond bepaald ongewenst gedrag niet zal vertonen, ook al is hij positief uit een test gekomen, zoals sommige eigenaars heel optimistisch schijnen te denken.

In een poging toch een gedragstest zo betrouwbaar en valide mogelijk te maken worden door bij de meeste wetenschappelijk opgezette gedragstesten en onderzoeken naar gedrag, niet alleen alle toegediende prikkels gestandaardiseerd, maar wordt vaak ook het aantal keuzemogelijkheden voor het dier zo veel mogelijk beperkt. Ik denk echter dat men dan, wanneer men de persoonlijkheid of de voorkeursstrategieën van een hond in kaart probeert te brengen, eerder een onbetrouwbaar beeld krijgt dan een betrouwbaar. Juist als een hond volkomen vrij is om zijn gang te gaan, zal hij bij confrontatie met bepaalde prikkels of situaties doen, wat hij normaal doet.

Ik ben me er altijd vanaf het begin af aan van bewust geweest dat de manier van testen die ik voor ogen had, waarbij een hond overwegend losliep en individuele keuzes kon maken en daarvoor de tijd kreeg, door onvoldoende standaardisatie geen genade zou vinden in de ogen van de gevestigde wetenschappers, hoezeer ik ook zorgde voor protocollen, definities, termenlijsten, *intra-test reliability*, *inter-observer reliability* etc. Voor de ‘holistische’ integrale aanpak om de persoonlijkheid van een hond in kaart te brengen verdeeld over 44 eigenschappen op een vijfpuntsschaal, gold iets dergelijks.

Door het hersenonderzoek naar emotioneel-motivationale systemen van Panksepp en anderen, door de erkenning van veel wetenschappers dat emotioneel gemotiveerd gedrag van -zeker de ‘hogere’ – zoogdieren, tot op grote hoogte overeenkomsten vertoont met dat van mensen, door een andere blik op diergedrag die inmiddels overal doordringt, is het naar mijn mening nodig om nieuwe, veel vrijere testmethodes, nieuwe termenlijsten en nieuwe beoordelingslijsten te ontwikkelen die beter de intelligente, emotionele veelzijdigheid van de persoonlijkheid van honden dekken.

Het grootste probleem van een test waarbij de hond in interactie met mensen (grotendeels) onaangelijnd is, is de onveiligheid. De Flatcoated Retriever is een van de weinig rassen, misschien wel het enige, waarbij dit mogelijk is, mits de test aan bepaalde voorwaarden voldoet. Bij de testonderdelen waarbij de hond zich aangevallen kon voelen, was deze vastgebonden met een lange lijn. Datzelfde gold bij hond-hond ontmoetingen (zonder lijfelijk contact). Naar mijn mening moet de hond in deze gevallen echt ook altijd vastgebonden zijn. (Zie uitgebreid onder Veiligheid)